

Den indre samling.

Av advokat J. B. Hjort.

De fleste nordmenn fører idag et slags underlig dobbeltliv. På den ene siden har vi deres «private» liv, det daglige og faglige arbeidet og familieleivet. På den andre siden deres «offentlige» liv med deres rettigheter og plikter som samfundsmedlemmer og alt det som henger sammen med dette. For de fleste synes der å bestå et slags vannrett skott mellom disse to områdene med den følge at der hersker helt forskjellige idéer, lover og etiske regler i hvert av dem. På den måten blir mennesket sprenget, splittet og uharmonisk og dette virker videre på nasjonens liv.

Tar vi først for oss de fleste nordmenns «private» liv, så vil vi finne et folk med alle gode egenskaper, som fører en hederlig og tapper livskamp under ytre forhold som ofte er både hårde og vanskelige. Bonden og arbeideren, fiskeren og forretningsmannen må i sitt arbeid være saklig, fraser nytter ikke her. De må bestemme sig raskt, må handle og ta følgene av det, de må om nødvendig sette livet inn, og vi ser daglig at de gjør det i sin bedrift, villig og fryktløst. Forsåvidt har vårt folk bevart sin nordiske heroisme og tapperhet. I det «private» livet

ser vi også at de fleste nordmenn er både snilde og hjelpsomme, gode ektefeller og foreldre, trofaste venner, milde mot både dyr og mennesker. Også sin nordiske vennselhet og gavmildhet, både i åndelig og materiell henseende, har folket således bevart på dette område.

Dette område av nordmennenes liv, som vi her for å ha et navn, kaller for det «private», er når det kommer til stykket, for de fleste også hele deres egentlige liv. Hyad der ligger utenfor, har langt mindre av virkeligheten over sig. Det kommer vel av at det norske folket ennå ikke har funnet sig selv, at det er et rike, men ennå ikke er blitt et folk, at det i 500 år er blitt styrt av andre og har måttet nøie sig med de sorger og gleder privat-livet kunde gi dem, at det ikke er gått op for dem ennå at en spaltning i livsførselen er ødeleggende for nasjonen og den enkelte.

Ser vi nemlig på det andre området, det vi har kalt for det offentlige, får vi på mange måter nærmest det motsatte billede av nordmannen. Der møter vi den uekte sentimentalitet, usakligheten og frasenes herredømme. De rike erfaringer som livskampen i verdens nordligste kulturland gir dem, får her ingen verdi i forhold til østerlandske profetier, f. eks. om «kapitalisme», «liberalisme» og «marxisme». Der finner vi også engsteisen for å si sin mening, — «ka tykker du?» sier den ene — «ka tykke' du sjølv?» svarer den andre — denne form for fryktaktighet har alle støtt på. På dette «offentlige» område er der også liten villighet til å ta et personlig ansvar og å stå ved det uten undskyldninger, tvertom utsettelsen hylles som bevis

på klokskap, «ein lyt fara vislegt at», heter det. Å sette livet inn for en idé er for de fleste tegn på vanvidd, tvertom, en slags «lønnsomhetslinje» er det forstandige, selvom den går på selve æren løs. Hvor er det blitt av den nordiske mann, og snildheten og hjelpsomheten? Der hvor «politikken» kommer inn, forsvinner disse gode egenskaper, snilde folk som ellers ikke vilde gjøre en katt fortred kaster stein mot anderledes «troende» som om de skulde vært blitt orientalere.

Det må vel være innlysende at et folk ikke varig kan styre sig selv på denne måten. For et slikt dobbeltliv dreper selvstendigheten ved å drepe grunnlaget for den, selvstendighetstrangen og dens rettigheter og plikter i den enkelte. Derfor må nordmennene miste sin selvstendighet eller bringes til å våkne og se den kløften som finnes i deres liv.

Dette kan kun skje på den måten som Nasjonal Samling peker på, derved at den enkelte mann vekkes og gripes av den nasjonale idéens velde, at statsstyret og folkets opdragelse legges slik an at det opmuntrer til utfoldelse og saklighet på alle områder, idet folket samles i yrkeslag og næringsting hvor fagmennene og ikke seminaristen skal føre ordet, og endelig at der skapes et førerlag av ansvarsglade, tapre menn som vet at intet kan opprettholdes uten offer, og at den er størst som yder mest. Et slikt førerlag må ved sitt eksempel søke å gi folket et nytt livssyn i de offentlige ting, det må bryte vekk det vanntette skott, slik at den erfaring, tro og vilje som folket har skaffet sig i livskampen, også fosser inn og fyller det andre område i folkets liv, det område som omfatter samfundssakene og som idag er fylt av fremmede fraser.

J. B. Hjort.